

Öppna lärresurser

Lansering av den nationella plattformen

SUHF, webinarium, 10 april 2026

The logo for SUHF (Sveriges universitets- och högskoleförbund) features the letters 'SUHF' in a bold, blue, serif font. A horizontal line is positioned below the letters, with a slight curve in the center.

Sveriges universitets- och högskoleförbund

Lanseringsparty

- Ylva Fältholm, rektor vid Södertörns högskolan inleder
- Förutsättningar och arbetssätt – Jörg Pareigis
- Upplevelse och erfarenheter från då – Anna Wolke och Markus Schneider
- Nationella riktlinjer – Anna Lundén, Kungliga Biblioteket
- OER Search Index – Axel Klinger, TIB, Tyskland 🇬🇧
- Lanseringen av plattformen – Jörg Pareigis och Ida Qvarnström
- Fråga, kommentarer och spontana hejarop - alla
- Nästa steg – Jörg Pareigis

Bakgrund

- **Vad var (är) problemet?**

- Öppna lärresurser inte en i Sverige prioriterad fråga:
 - Avsaknad av målsättningar, policy och strategier på nationell och lärosättesnivå
 - Avsaknad av kunskap om juridiska, tekniska och pedagogiska förutsättningar
 - Bristande delningskultur, saknas incitament

- **Vad var (är) målet?**

- Att universitet och högskolor främjar framtagandet och användningen av öppna lärresurser för att..
- ...tillgängliggöra lärresurser till bredare grupper, främja det livslånga lärandet och minska trösklar till högre utbildning
- ...öka kvalitet i högre utbildning

Uppdrag SUHF:s arbetsgrupp för öppna lärresurser 2023-24

- Ta fram **rekommendation** för nationell samordning och långsiktig struktur för lärosätenas arbete
- Identifiera **incitament** för lärare att skapa och återanvända lärresurser
- Klargöra **upphovsrätt** och **licensiering** för öppna lärresurser
- Analysera **juridiska**, **ekonomiska** och **tekniska** hinder
- Kartlägga **plattformar**, **repositorier** och **tjänster** vid lärosäten
- Följa och bidra till KB:s arbete med nationella riktlinjer

- Avslutande **rapport** sammanställd – ny rekommendation i *Färdplan för öppen vetenskap* sedan 2024

Färdplanens 10 rekommendationer

Kortform för presentation – se fullständig version [Färdplan för öppen vetenskap](#) (REV. 2025)

1

Utforma styrdokument och ramverk för forsknings- och utbildningsmiljöer

2

Tillhandahålla tjänster och stöd genom hela forskningsprocessen

3

Skapa, dela och använda öppna lärresurser (OER)

4

Data, resultat och källkod: dela så öppet som möjligt – så begränsat som nödvändigt

5

Säkra infrastrukturer enligt lag och FAIR för hantering, lagring, tillgängliggörande och bevarande

6

Samarbeta nationellt mellan lärosäten, infrastrukturer och finansiärer

7

Främja och delta i internationella initiativ och samarbeten

8

Utveckla incitament och meritering som premierar öppen vetenskap

9

Verka för att upphovsrätt till forskningsresultat inte exklusivt överläts till kommersiella förlag

10

Främja medborgarforskning och ansvarsfull samverkan med samhället

Rekommendation 3

Att främja en kultur av delning och samarbete kring pedagogiska resurser genom att aktivt uppmuntra skapande, delning och användning av öppna lärresurser.

Lärosätet bör överväga att:

1. Utveckla målsättningar, strategier och riktlinjer för öppna lärresurser (2025).
2. Implementera en incitamentsstruktur som värderar och belönar arbete med öppna lärresurser, exempelvis i meritbedömningar (2026).
3. Inleda arbetet med att erbjuda stödfunktioner, tjänster och infrastruktur som möter lärares och studenters behov av öppna lärresurser på ett resurseffektivt sätt (2024).
4. Utbilda och informera om hur öppna licenser kan stärka lärarens och studenters möjlighet att skydda och kontrollera upphovsrätten till sina pedagogiska resurser (2025).
5. Tillhandahålla resurser för skapandet och delandet av öppna lärresurser, exempelvis genom tjänsteplanering eller projektmedel (2025).
6. Aktivt samarbeta med andra lärosäten och intressenter, både nationellt och internationellt, i arbetet med att utveckla och sprida öppna lärresurser (2024).

Hur arbetar vi vidare? Nationell arbetsgrupp för implementering av öppna lärresurser

- Start 2025
- Flera lärosäten och olika kompetenser deltar
- Påbörja implementering av rekommendation 3 i färdplanen
- Stödja nationellt samarbete kring öppna lärresurser
- Dela erfarenheter och god praxis
- Samverka med lärosäten och intressenter
- Bidra till utveckling av öppna lärresurser och lärpraktiker
- Utveckla nationell plattform och ett kompetensnätverk
- Finns även på webbplatsen [Openscience.se](https://www.openscience.se)

www.suhf.se

Hårda kärnan

Anna Wolke
Linnéuniversitetet

Ida Qvarnström
Linnéuniversitetet

Sabina Anderberg
Stockholms universitet

Sandra Nelson
Handelshögskolan i Stockholm

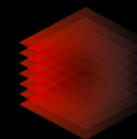

Edvin Erdtman
Linköpings universitet

Anna-Karin Åsander
Umeå universitet

TIB/Twillo-teamet

TIB LEIBNIZ-INFORMATIONSZENTRUM
TECHNIK UND NATURWISSENSCHAFTEN
UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK

twillo

Axel Klinger

TIB

Deputy Coordination

Mirjan Hoffmann

TIB

Software Development

Noreen Krause

TIB

Project Management

Christoph Humpert

TIB

Frontend Development & UX

KAU-teamet

Sofia Hanski
Studentmedarbetare

Julia Lissel
IKT-pedagog

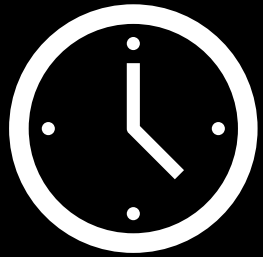

Hossein Erfani
IKT-pedagog

Magnus Olsson
Systemutvecklare

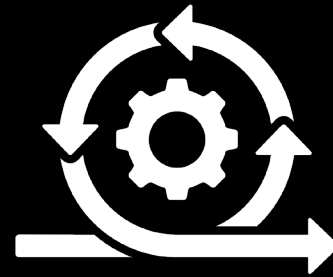
Förutsättningar och arbetssätt

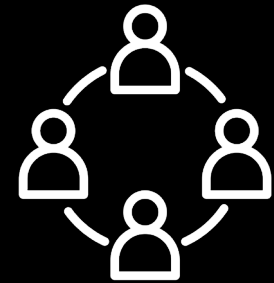
Mycket
begränsat
arbetstid

Ingen
budget

Agilt
arbetssätt

Inkluderande
teamwork

A large, rustic wooden wheel with many spokes, leaning against a rough stone wall. The wheel is made of dark wood and has a central hub. The stone wall is composed of irregular, grey and brown stones. The overall scene is dimly lit, giving it a historical or antique feel.

Återanvändning över återupppfinning.

Photo by [Hana Fleur](#)
on [Unsplash](#)

Photo by [Hannes Egler](#)
on [Unsplash](#)

Länkar från Anna Wolke & Markus Schneider

- [Öppen vetenskap på Linnéuniversitetet | lnu.se](#) - webbsidan
- [Öppen vetenskap](#) delrapport 3
- [Home - EUniWell Open Education](#)

- **OER - en resurs för lärande** Kb 2010/11
<https://lnu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A475381&dswid=-7162>
- **Öppna möjligheter för lärande** .se Internetstiftelsen
2012/13 https://www.researchgate.net/publication/282182683_Slutrapport_för_Internetfondens_projekt_Öppna_möjligheter_för_lärande –

- Webbplats [Oersverige.se](#)

Öppna lärresurser & KB

- Lansering av den nationella plattformen för öppna lärresurser, 2026-04-10

Anna Lundén, avdelningschef Samverkan, Kungliga biblioteket

Unescos rekommendation om öppna lärresurser (2019)

- Unesco, FN-organ, driver det globala OER-arbetet.
- 193 länder, inklusive Sverige, har skrivit under.
- Normdrivande, avstamp för arbetet i Sverige.
- [Mötesplats OER \(motesplatsoer.se\)](https://motesplatsoer.se) skapades och drivs av Wikimedia Sverige.
- Svenska Unescorådet tog fram officiell översättning 2022.
- [Rapportering till Unesco 2023](#) (1st Consultation).
- Nästa rapportering till Unesco 2027 (2nd Consultation).
 - ”launch of the consultation July 2026”

UNESCOS
REKOMMENDATION OM
ÖPPNA LÄRRESURSER

KB:s uppdrag om öppna lärresurser

- Uppdrag om **öppna lärresurser** oktober 2021
- **Kartlägga och analysera användandet** av öppna lärresurser - inriktning på det allmänna **biblioteksväsendet**
- **Varför?**
 - Det **saknas en samlad överblick** och lägesanalys av användandet.
 - Potentialen med öppna lärresurser är att de kan förstås som **katalysator för social innovation** - främja förändrade former för interaktion mellan lärare, studerande och kunskap.
 - **Digitalt baserat utbildningsutbud** behövs för att lärosätena ska kunna möta samhällets ökande behov av kompetensförsörjning och **livslångt lärande**.
 - Öppna lärresurser kan **bidra till att FN:s globala hållbarhetsmål uppfylls**, särskilt mål fyra: säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Rekommendationer

- För att öppna lärresurser ska bli mer känt och för att få en mer gynnsam utveckling **bör en eller flera myndigheter eller organisationer få i uppdrag att i samarbete skapa en hållbar struktur för samordning av utvecklingen.**
- Incitamenten för att skapa, använda och återanvända öppna lärresurser är svaga. **Utveckling av öppna lärresurser liksom andra praktiker och aktiviteter inom öppen vetenskap bör därför erkännas och inkluderas i meritvärdering.**
- Upphovsrätt och licenser för (åter-)användning är en viktig förutsättning för användningen av öppna lärresurser. Kunskapen på området är dock begränsad hos skapare och användare av lärresurser. **Att det i högre grad genomförs utbildningsinsatser för producenter och konsumenter om upphovsrätt och vad öppna licenser innebär är önskvärt.**
- Rapportsläpp och nyhet på kb.se oktober 2022: [Öppna lärresurser har en outnyttjad potential](#)

Nationella riktlinjer för öppen vetenskap

- Redovisades januari 2024
- Referensgrupp med representanter från U&H, finansiärer, forskar- och intresseorganisationer
- 6 områden
- Mål och prioriteringar anpassade för nuläge inom området
- Identifierade aktörer och ansvarsområden inom varje område

Open Science.se

Nationella riktlinjer för öppen vetenskap

Nationella riktlinjer för öppen vetenskap

De nationella riktlinjerna för öppen vetenskap anger en gemensam inriktning för hur öppenhet kan tillämpas och utvecklas inom det svenska forskningssystemet. Riktlinjerna bygger på internationella åtaganden och omfattar bland annat publikationer, data, metoder, lärresurser och samverkan.

På de här sidorna hittar du de mest centrala delarna av riktlinjerna. För riktlinjerna i sin helhet och en fördjupande rapport, se dokument för nedladdning.

Dokument för nedladdning

- Nationella riktlinjer för öppen vetenskap
- Bakgrund och fördjupning till riktlinjerna
- National guidelines for open science

Riktlinjerna är indelade i tre delar:

- Områden inom öppen vetenskap
- Aktörer och deras ansvarsområden
- Stöd och vägledning

Mål och prioriteringar

- Att universitet och högskolor har **policyer och vägledning** för produktion och användning av öppna lärresurser.
- Att öppna lärresurser och dess metadata delas med **öppna licenser** och i möjligaste mån i enlighet med FAIR-principerna, med syfte att främja spridning och återanvändning.
- Att arbetet med öppna lärresurser vid universitet och högskola **samordnas**.
- Att behov av och förutsättningar för **gemensam plattform för att samla och sprida öppna lärresurser utreds**.

Öppna
lärresurser

Fortsatt diskussion

- Vilken roll kan hela det allmänna biblioteksväsendet ha?
- Vad skulle kunna vinnas på ökad produktion och användning av öppna lärresurser?
- Är kvalitet ett problem för öppna lärresurser?
- Hur ser kopplingen ut mellan öppna lärresurser och att främja kurslitteratur?

Länkar från Axel Klinger, TIB

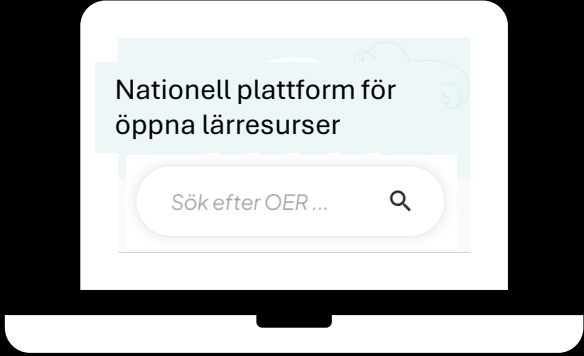
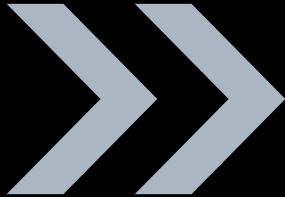
- Open Educational Resources Search Index - <https://oersi.org/>
- European University Alliances in OERSI - <https://tibhannover.gitlab.io/oer/university-alliances-in-oersi/>

OER provider/repos

Provider

☐	TIB AV-Portal	33937
☐	MIT OpenCourseWare	12052
☐	Pressbooks Directory	8776
☐	edusources	5730
☐	twillio	5621
☐	HHU Mediathek	4547
☐	LibreTexts	3510
☐	ZOERR	3387
☐	vhb	2336
☐	lecture2go (Hamburg)	2316
☐	VCRP	2133
☐	Finnish Library of Open Ed...	1936
☐	University of Murcia Instit...	1811
☐	Open Textbook Library	1803
☐	Switch OER	1635
☐	eCampusOntario	1612
☐	Open Music Academy	1373
☐	OER Portal Uni Graz	1293
☐	Phaidra Uni Wien	1227
☐	KALLIPOS	1084
☐	Université catholique de Lo...	836
☐	GALILEO Open Learning M...	827
☐	BC Campus	360

Zenodo

Portal für die Hochschullehre

Offene Bildungsmaterialien. Finden.

Open Educational Resources finden...

ERSTELLEN

OER mit offenen Tools

AUFBEREITEN

Rechte und Lizenzen

TEILEN

Material sichtbar machen

Feedback

EVENTS

Kontakta oss

Vi hjälper dig gärna om du har några frågor om grena.nu

Har du frågor kring grena.nu eller öppna lärresurser? Fyll i kontaktformuläret så återkommer vi till dig.

Du kan också komma i kontakt direkt med oss och andra deltagare i **vårt nätverk via Sunet Forum**.

Online live support via Zoom
Varje torsdag kl 14.00-15.00

Ställ dina frågor live

Varje torsdag har du möjlighet att träffa oss live via Zoom i vårt supportrum online.

Har du frågor om upphovsrätt eller öppna licenser?

Vill du använda material från andra upphovspersoner i dina verk på ett juridiskt korrekt sätt?

Namn (Obligatoriskt)

Förnamn

Efternamn

E-post (Obligatoriskt)

Ämne (Obligatoriskt)

Fråga om öppna lärresurser

Kommentarer (Obligatoriskt)

Berätta vad du vill. Om du undrar över något är det bara att fråga.

Kontakta oss